

Duitsland wankelt, economisch en politiek

16 december 2024

Vandaag stemt de Duitse Bondsdag over het voortbestaan of ondergang van kanselier Olaf Scholz (SPD). De rampzalige ontwikkelingen in de Duitse economie, de opkomst van de rechtsconservatieve AfD, de falende energietransitie en de controverse over steun aan Oekraïne heeft de huidige regeringscoalitie van SPD, Die Grünen en FDP aan het wankelen gebracht. Als vandaag het Duitse parlement het vertrouwen in de bondskanselier opzegt, valt het kabinet en zijn er vervroegde verkiezingen op 23 februari 2025. Vanaf nu zal EZAZ radiomoddergat de ontwikkelingen in Berlijn op de voet

volgen.

Foto boven: De Rijksdag (EZAZ)

Duitsland de-industrialiseert in hoog tempo. De oplopende energiekosten door de aanslag op het goedkope Russische aardgas (Nordstream) en de falende energietransitie hebben de prijzen voor energie opgejaagd. De kosten voor de overheid stijgen en de belastinginkomsten dalen ten gevolge van een afnemende economische activiteit. Terwijl de pensioenen wankelen, kan het geld bij de overheid zelf niet op.

Volgens deze '[support tracker](#)' voor Oekraïne staat Duitsland nu met €29 miljard aan de lat. Daarbij zijn niet de kosten van de [extra wapenaankopen van €100 miljard](#) geteld "vanwege de situatie in Europa", evenmin de kosten voor uitbreiding van het ministerie van defensie.

Ook de basispensioenen voor de Duitse gepensioneerden zijn niet meer gegarandeerd.

Het verbaast dan ook niemand dat er een coalitiecrisis is uitgebroken en tot een dramatisch hoogtepunt is uitgemond. Bondskanselier Olaf Scholz (SPD) heeft minister van Financiën [Christian Lindner \(FDP\) ontslagen](#). In een verklaring op de kanselarij zegt Scholz dat "minister Lindner te vaak wetten heeft geblokkeerd op een manier die niet relevant is". Scholz beschuldigt FDP-leider Lindner van onverantwoordelijkheid. "Te vaak heeft hij zich ingelaten met kleinzielige partijpolitieke tactieken. Te vaak heeft hij mijn vertrouwen geschonden."

Lindner zei daarentegen in een [persverklaring](#) dat Scholz hem vroeg de

schuldenrem (grens van maximale overheidsschuld) op te heffen. Lindner weigerde dat omdat het een grondwettelijke bepaling betreft.

Het vertrek van Lindner legde de diepe crisis bloot binnen de Duitse politiek en eigenlijk de hele Duitse samenleving. De rek is eruit: de immigratiepolitiek heeft haar grenzen bereikt, het land is verscheurd over steun aan de uitzichtsloze oorlog in Oekraïne en de hoge energieprijzen en toenemende instabiliteit van de energievoorziening leggen een bom onder industriestaat Duitsland.

Heeft Scholz nog een kans van overleven? Ondanks zijn falende kanselierschap heeft Scholz één troef in handen: hij is geen onvoorwaardelijke voorstander van steun aan de oorlog in Oekraïne. Zijn gedoodverfde opvolger Friedrich Merz (CDU) is daarentegen voor onvoorwaardelijke steun aan deze oorlog. Pas nog [reisde Merz naar Oekraïne](#). Dat maakt de vertrouwensstemming van vandaag uiterst relevant voor heel Europa.

Het CDU, dat nu volgens een recente prognose de grootste partij kan worden, zal door tegen Scholz te stemmen, haar eigen kandidaat Merz aan het kanselierschap helpen.

De SPD, de goede tweede partij in de huidige peilingen, zal Scholz willen steunen, maar niet iedereen in zijn partij steunt zijn wankelende steun aan de oorlog en zijn telefoontje naar president Poetin. Met een tegenstem tegen Scholz komt Merz als zijn opvolger in beeld tegelijk met een onvoorwaardelijke steun voor de oorlog in Oekraïne. De 62-jarige Merz is sinds het voorjaar van 2016 voorzitter van de raad van commissarissen van de Duitse afdeling van Blackrock. Zijn waarde voor Blackrock is zijn adresboek, zijn contacten in de politiek en in de directies van Duitse bedrijven. Blackrock is een grote verdiener aan de oorlog in Oekraïne.

Op de [website van de SPD](#) staat nog te lezen wat volgens de partij de reden van Rusland is om Oekraïne binnen te vallen: *“Het is duidelijk dat de Russische president geobsedeerd is door een interpretatie van de geschiedenis die niet veel met de realiteit te maken heeft. Voor hem behoren grote delen van Oekraïne sowieso historisch gezien tot Rusland. Hij droomt van een wereldpolitiek belang als de Sovjet-Unie in de Koude Oorlog en van grenzen die lijken op het Russische tsarenrijk.”*

Die Grünen voelen zich meer verwant aan de SPD dan aan het CDU/CSU. Maar de partij is ook de grote aanjager van de oorlog in Oekraïne. Dat pleit ervoor dat Die

Grünen wellicht toch een voorkeur voor Merz kunnen hebben en het vertrouwen in Scholz opzeggen.

De sterk opkomende partij van de AfD, die in recente verkiezingen in drie Oost-Duitse deelstaten rond 30% van de stemmen haalde, zal als anti-oorlogspartij een voorkeur hebben voor Scholz en hem wellicht niet wegstemmen. Doen ze dat wel, dan zal naar verwachting bij de verkiezingen het CDU/CSU de grootste partij worden, waarbij regeringsdeelname van de AfD wordt uitgesloten. Dan komt met Merz een onvoorwaardelijke steun voor Oekraïne weer in beeld.

Vandaag om 13:00 uur zal de bondskanselier een verklaring van ongeveer 25 minuten afleggen over de vertrouwenskwestie. Er volgt een debat van ongeveer twee uur voordat over het verzoek van de bondskanselier bij hoofdelijke stemming wordt gestemd.

Volgens de verklaring op de [website van de Duitse Bondsdag](#) *“zal bij de hoofdelijke stemming de meerderheid van de leden van de Bondsdag het vertrouwen in Scholz moeten uitspreken, wat niet te verwachten is na het uiteenvallen van de Ampel-coalitie. Bondspresident Dr. Frank-Walter Steinmeier kan dan op voorstel van de bondskanselier de Bondsdag binnen 21 dagen ontbinden.”*

Kortom, het is een uiterst onvoorspelbare uitslag. Er staat veel op het spel, de spanningen in de politiek en samenleving zijn groot. Ondertussen loopt de Duitse economie leeg: ontslagen stijgen, bedrijven vertrekken en kans- en kennisrijke werknemers zoeken hun toekomst buiten Duitsland.

Het wordt een spannende dag in Berlijn, en niet alleen voor Duitsland.

[Lees alles over Berlijn en Duitsland.](#)